

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
13 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 13 Iuliu 1895.

Numărul 28.

Căsătoria civilă.

În 1 Octobree va intra în vigore
legea despre căsătoria civilă.

Guvernul în ruptul capului a pre-
gătit și a esmis ordinațiunile privitoare
la modul, cum va fi a se esecuta legea.
S'a statorit până și uniforma, în care
vor avé a se presenta organele statului
la închierea căsătoriei civile.

Graba sa întru esecutarea acestei
nefericite legi și-o motivează guvernul
cu aceea, că doresce, ca acest „enorm
progres civilisator” să fie deja în praxă
pentru anul ce vine, pentru serbarea
milenară.

Guvernul vre adecă, să arete cu
ocasiunea mileniului lumii străine, ce
va veni la Budapesta, că Ungaria își
serbeză iubileul său de o cultură mile-
nară prin introducerea „reformelor li-
berale”.

Este într'adevăr admirabilă cinstea
politicianilor liberali!

Poporațiunea întrégă a țării a fost
contrară reformelor liberale și doria, ca
să trăescă și a doua mie de ani așa,
după cum credința strămoșilor o învață.
Și atunci vine guvernul, ca să fericescă
țara cu nisce legi, pe cari în alte țări
le deplâng chiar și aceia, cari le-au
inițiat.

Dar așa e făcut sistemul liberal:
fără Dumneșu și fără omenie.

Însu-și guvernul a simțit altmin-
trea, că aceea, ce face, e rău și e con-
trar cu interesul buneii păci din țară.

Înse în loc să-și recunoscă greșala, în
loc să fi lăsat legile pe hârtie, se apucă
și îi mai și prostesce pe ómeni cu fa-
riseismul său, vrednic de acel popor,
dela care l-a învățat, de iudaism.

Se pune adecă guvernul și lasă
organelor sale, ca astfel să se porțe la
închierea căsătoriilor, încât să nu credă
cumva contrahenții, că închie o căsă-
torie religioasă. Mai mult: guvernul
demandă chiar organelor sale, ca să-și
facă atenți pe miri, că prin căsătoria
civilă încă n'au făcut destul obligămin-
telor sale religiose.

Etă fariseismul hidos. Guvernul,
care introduce legile demoralisătoare din
firea lor, tot atunci vre să se gereze
de apărătorul religiosității și al mora-
lității.

Asta e cinstea, asta e omenia li-
berală.

Pôte dór guvernul să fie atât de
naiv, să credă, că după o mie de ani,
de când s'a înrădăcinat convingerea în
popor, că fără binecuvintarea bisericii
nu este căsătorie validă înaintea lui
Dumneșu, poporul va vedé în esarpa
tricoloră patrafir, ér în attila, pe carea
va îmbrăca-o cutare Itzig, falon?

La ce dar e de trebă fariseismul?

Este omenia, este sinceritatea li-
berală. Vor, să te desbrace de credință,
de lege și limbă, și tot atunci vor, să
fie priviți drept apărători ai clenodiilor
numite.

Convingerea ne este, că va curge

încă multă apă pe riurile Ungariei,
până când își vor ajunge scopurile sale.

Dar cu tóte aceste nu ne este
iertat, să rămânem nepăsători în fața
legilor celor noué.

Lumea e rea, și ispitele sunt multe.
Indiferentismul religios, născut din im-
preunăviețuirea atâtor confesiuni, pôte
fórté ușor să aducă asupra poporului
nostru grave primejdii. Legile acestea
au avut urmări funeste și în țări de
acelea, unde locuesce numai un singur
popor, și este numai de o singură religiune.
Cu atât mai mare este pericolul la noi.

Tocmai de aceea este o supremă
datorință a noastră a tuturor, ca să pre-
venim pericolul și să luăm măsuri pre-
ventive de cu timp.

Datorința supremă în direcțiunea
acésta o are clerul nostru.

Suntem siguri, că auctoritățile nó-
stre bisericesci vor da la timp potrivit
tóte instrucțiunile pentru ținuta clerului
nostru.

Nu este înse de prisos, ca și până
atunci la tóte ocasiunile să învățăm
poporul despre taina căsătoriei și despre
așa numita „căsătorie civilă”. Trebuie
să-i spunem, că acésta din urmă nici
nu este căsătorie, ci numai un contract
civil, cum e un contract de cumpărare
ori vânzare, și că înaintea lui Dum-
neșu sunt necăsătoriți aceia, cari nu
închie căsătoria înaintea bisericii.

Cu un cuvint la ori ce ocasiune
trebuie să facem atenți pe credincioși
asupra gravelor pericole, ce ar urma,

Feuilleton.

Sclăvia la Elinii și Romanii cei vechi.

(După Döllinger «Heidenthum und Judenthum».)

Aplicarea spre lenevire a fost o trăsă-
tură caracteristică a popórelor din vechime.
Desprețuite erau mai ales profesiunile meca-
nice și industriale. Despre Germanii scrie
Tacit, că ei urésc odihna, dar iubesc neac-
tívitatea; ei privesc de lucru laș și nevred-
nic a-și agonisi în sudórea feței, ceea ce
puteau să-și elupte cu spada; grijea de casă
și de agru o lasă ei muierilor, bătrânilor și
slăbănogilor, érá ei însi-și petrec vremea
mai bucurosi durmind și mâncând.¹⁾ Galii
încă priviau de deonestătoriu ori ce fel de
lucru, chiar și lucrul câmpului.²⁾ Tartesianii
din Hispania se provocau la legea legisla-
torului lor celui dintăiu Hatis, carea opria pe
toți civii dela tot felul de lucru de mână:
acesta avea să-și isprăvescă sclavii.³⁾ Lusita-
nii și Cantabrii lăsaú, ea lucrurile de lipsă

să le sevărăscă sclavii, érá ei însi-și mai
preferiau a trăi din jaf.¹⁾

Despre Elinii dice Herodot, că el nu
scie, dacă ei desprețuirea lucrului o au dela
Egipteni, după ce el o află și la Traci, Sciti,
Persi, Lidieni, și după ce preste tot la cei
mai mulți barbari acei ómeni, cari învață
arte mecanice, și chiar și prunciilor lor se
privesc de cel mai din urmă între civi. Toți
Elinii, dar mai ales Lacedemonenii se cresc
în convingerea acésta.²⁾ Causa, pentru care
meseriile erau desprețuite, adevérat că nu
era numai lucrul de mână în sine considerat,
ci și câștigul împreunat cu acest lucru; acest
câștig aducea adecă pe lucrătorii în atrnare
dela cumpărători.³⁾ De aceea în mai multe
state, dar mai ales în Sparta, meseriașii erau
eschiși dela oficii și dela drepturile de cive;
în Teba omul, care voia, să fie capabil de
a lua parte în administrarea statului, avea să
arete, că de dece ani a nu s'a mai cuprins
cu meseria.⁴⁾ Domnia adecă părerea, că
deprinderea meseriilor se potrivește numai
sclavilor și necivilor, și așa meseriașul liber

în ochii celorlalți liberi era dejosit deja și
prin aceea, că sclavii îi erau concurenți.
Traiul împreunat cu ședere, lipsirea dela
agoră și dela gimnasiu, lipsa de cultură, tóte
acestea se împreună spre a face pentru
Elinii cât se pôte de neplăcut conceptul va-
navsos și vanavsia (meseriaș și meserie) și
spre a le face respingătorii și desprețuit
ori ce lucru de mână deprins în formă de
meserie.¹⁾ Pe meseriaș nici macar de băr-
bați cum se cade nu-i priviau, fiindcă nu-și
petreceau viața afară în lume, ci ședeau
tótă ziua în casă.²⁾ Numai Corintenii făceau
escepție în privința acésta, pe cum ne spune
Herodot. În Atena străinii deprindeau co-
merciul și industria, ori bogații șploatau
isvórele acestea de câștig prin sclavi cum-
părați ori prin țileri desprețuiți întocmai ca
și sclavii. Clasă de mijloc nu esista. Civele
Atenen, ori cât de sêrac ar fi fost, voia
înainte de tóte să fie liber, adecă fără de
lucru, să se intereseze numai de afacerile
statului și să-și capete hrana dela stat.
El ziua o petrecea pe agoră, în gimnasiu
ori în teatre. Cei 20,000 de Ateneni, dice

¹⁾ Germ. 14, 15.

²⁾ Cic. de Rep. 3, 6.

³⁾ Iustin. 44, 4.

¹⁾ Ibid. 44, 2.

²⁾ Herod. 2, 167.

³⁾ Aristot. Pol. 3, 2, 8.

⁴⁾ Ibid. 3, 3, 4; 6, 4, 5.

¹⁾ Ibid. Pol. 8, 2; Plat. Rep. 6, 495; 9, 590.

²⁾ Xenophon. Ōcc. 4, 2.

dacă ar neglija închierea căsătoriei bisericesci.

Astfel dacă toți își vor face datoria, se poate spera cu temei, că lovitura milenară, pe care a voit să o dea liberalismul ateu poporului nostru și poporațiunii întregi din țară, va fi numai o slabă pișcătură, care se va răsbuna și se va descărca asupra capului urzitorilor în formă de o strivire desevărsită a tot, ce este contra lui Dumnezeu.

Ordinațiunile ministeriale referitoare la punerea în praxă a legilor bisericesci-politice s'au publicat în zilele trecute în foaia oficială. Ele sunt următoarele:

1. Cea dintâi ordinațiune o dă întreg ministerul. Ea dă de seire, că art. de lege XXXI din 1894, care tractează despre dreptul matrimonial, în sensul §-lui 148 se pune în praxă în 1 Octombrie 1895 de odată cu art. de lege XXXII din 1894 despre matriculele de stat și cu art. de lege XXXIII din 1894 despre religia pruncilor.

2. Altă ordinațiune, carea emanază asemenea dela întreg ministerul, spune, că legea matrimonială se estinde și preste Fiume. Acestea două ordinațiuni vor să formeze așa dîcînd preluđu întregii acțiuni antibisericesci.

3. Apoi dă ministrul afacerilor interne o ordinațiune lungă referitoare la matriculele de stat. Ea se compune din 109 §-i și se împarte în cinci părți. În partea primă (§. 1—48) ordinațiunea grăesce în general despre purtătorii de matricule. Partea a doua (§. 49—79) tractează despre matricula născuților și morților. Partea a treia (§. 80—89) esplică comunicarea datelor de lipsă la conscripția pentru miliție și la censul poporului. Partea a patra (§. 90—99) grăesce despre procedura, după care au să se facă emendările. Partea a cincia (§. 100—109) cuprinde dispoziții pentru întregirea matriculelor, cari s'au perdut ori s'au făcut nefolosibile.

În ordinațiunea acesta se cuprinde și o îndrumare, ca la actul inducerii în matricule părțile să se facă atente la aceea, că

prin acestea ei încă nu au satisfăcut cu o cale și datorinței, ce o au față cu biserica lor.

4. Într'o ordinațiune ministrul de justiție statorcesce regulamentul de procedură referitoare la închierea căsătoriei. Ordinațiunea acesta cuprinde 93 §-i și se împarte în patru părți. Partea primă (§. 1—46) grăesce despre promulgările matrimoniale, a doua (§. 47—78) despre închierea căsătoriei, a treia (§. 79—88) despre căsătoriile închiate în Croația și Slavonia, despre căsătoriile străinilor și despre căsătoriile închiate afară de teritoriul Ungariei, erta a patra (§. 89—93) cuprinde hotărîri diferite. Acest regulament se silesc a da închiării căsătoriei după puțină o infățișare solemnă prin mijloce externe. Dispozițiile acestea ceremoniale au scopul de a da căsătoriei civile așa dîcînd o sancțiune și de a păzi instituția asta de aceea, ca ea nu cumva să-și perdă însemnătatea morală în ochii poporului și să se degradeze într'o simplă formalitate bureaucratică, pe cum sunt procedura însinuării servitorilor și estradarea ședulelor de vite.

5. Într'o altă ordinațiune tot ministrul de justiție dispune despre transpunerea actelor referitoare la acele procese matrimoniale, cari decurg acuma. Ordinațiunea acesta are numai patru paragrafi.

6. O altă ordinațiune a ministrului de justiție dispune în 17 paragrafi despre procedura judecătorească, ce are să se urmeze în emendarea matriculelor de stat.

7. A patra ordinațiune a ministrului de justiție statorcesce în 9 paragrafi procedura judecătorească, carea în sensul §§-lor 60 și 61 art. de lege XXXIII din 1894 are să se urmeze în contra acelor hotărîri, prin cari purtătorii de matricule denegă promulgarea previe a închiării căsătoriei ori cooperarea la închierea căsătoriei.

8. A cincia ordinațiune a ministrului de justiție grăesce în 8 paragrafi despre procedura judecătorească în cazul, când purtătorii de matricule refușă a implini funcțiunea sa oficială, ori face în matricule inferiri, cari se împotrivesc dorințelor părților.

9. A șesa ordinațiune a ministrului

de justiție statorcesce procedura judecătorească, carea în sensul §-lui 27 art. de lege XXXIII din 1894 are să se urmeze în resolvirea reclamarilor, ce se fac în contra matriculelor de curînd compuse.

10. Ministrul cultelor și instrucțiunii publice emite o ordinațiune referitoare la punerea în praxă a legii despre religia pruncilor și prin ordinațiunea acesta declară de abrogată faimăsa ordinațiune din Februară despre botezarea pruncilor născuți din părinți de altă confesiune.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

De-odată cu publicarea ordinațiunilor ministeriale, prin cari se dispune intrarea în vigore a legilor bisericesci-politice, s'a sulevat și cestiunea conferinței episcopatului catolic, care să precizeze atitudinea clerului și a poporului credincios față de nouele legi. Timpul pentru ținerea conferinței încă nu e determinat. Probabil, că conferința se va convoca numai după 10 August. Până atunci o comisiune cu cardinalul Schlauch în frunte va avé stă studieze ordinațiunile și inviațiunile ministeriale referitoare la esecutarea reformelor bisericesci. Se așteptă, ca episcopatul să publice o pastorală colectivă. Catolicii sperăză, că în pastorală se va protesta de nou în contra reformelor contrare dogmelor religiunii noastre; pe când liberalii sunt de părere, că episcopatul va evita espresionile, ce ar puté da ansă la pedeci cu privire la esecutarea legilor bisericesci. Pastorală episcopatului se va ocupa și de cestiunea Agliardi-Bánffy.

Anglia.

În 27 Iunie s'a ținut în London adunarea anuală a reuniunii bisericesci anglicane numite „Church Union“. Acesta este reuniunea bisericescă cea mai cu vađa și mai numărăsa a bisericii anglicane. Ea are acum 35,237 membri,

Demostene, toți se învîrtesc pe agoră încóce și încólo cuprinși ori de afaceri private ori de afaceri de ale statului. ¹⁾ Legile de mai demult, cari mîrginiau trîndăvia, democrația le-a abrogat mai apoi sub cuvînt, că ele sunt atentate asupra libertății. Casa pentru bărbat era numai un loc de adăpostire pentru nôpte. El nici nu mergea acasă mai înainte de sfințitul sôrelui.

Cu meserii și cu comerțul în detalii se cuprindeau deci numai sclavii și pîlmarii imigrați din străinătate. Ceșii din urmă se numiau meteci, *μέτεκοι*. Dar acești străini, deși erau Elini, — căci alți străini de alt nîm totdeauna se priviau de barbari, — nu aveau nici un drept. Ei nu puteau să-și câștige pămînt și așa nu aveau nici drepturile acelea, cari erau legate de proprietate de pămînt. Ei nu puteau să-și ia de soție pe fata vre unui cive. Dacă doriau, să li-se facă dreptate în vre o afacere, ei aveau lipsă totdeauna de apărarea și mijlocirea vre unui indigen. Acesta li era patron. Și ori care Elin era străin, cât ce trecea marginile aceluși teritoriu mic, care forma statul, patria lui. ²⁾ Așa a fost de lipsă, să se închie o convenție, pentru ca locuitorii alor două cetăți de pe insula Creta să pôta închia imprimutat căsătorii. ³⁾ În statele moderne

¹⁾ Demosth. Aristog. 1, 51.

²⁾ Demosth. pro Phorm. 6.

³⁾ Sainte-Croix, légial. de la Crète, p. 358.

naturalisarea pune pe străin pe o tréptă cu civele, și de comun deja generația cea dintâi a străinului se contopesc pe deplin cu civii statului. Dar în vechime defavorurile și eschiderea în casuri de acestea treceau și la următorimea imigratului. Adevărat că în Elada sôrtea străinului totuși era mai bună ca în Orient, unde străinul trecea și de ne-curat, și contactul cu el se privia de spurcare. Elinii priviau mai departe ospitalitatea de sfință, și acesta încă mai alina încâtva rigurositatea legilor referitoare la străini. Mai aspră ca ori și unde între Elini era sôrtea străinilor în Sparta, unde legea xenelasiiei opria ori ce aședare a străinilor, ba une ori chiar și simplele visite. ¹⁾

Sclăvia era temelul, pe care se aședa întregă viața socială și politică a Elinilor. În nici un Elin nu s'a născut vre o dată vre o fudoelă cu privire la îndreptățirea și bună-tatea acestei instituțiuni. Ea se înțelegea dela sine. La altă stare a lucrurilor nu puteau nici macar să se gîndescă. Ce s'ar fi făcut din cultura, puterea și libertatea elină, dacă nu ar fi fost sclavii, ca să lucre, ci Elinii ar fi trebuit să lucre ori să se bage la alții la lucru? Desevărsită după învîțătura lui Aristotele este numai economia aceea, carea se compune din sclavi și din liberi, și

sclavul este numai o unelță vie, pe cum unelța este un sclav neinsuffletit. ¹⁾

Aristotele într'u adevăr a și propus o teorie desevărsită a sclăviei ca a unei instituții întemeiate pe natura ordinii sociale. El a învățat, că sclăvia este de lipsă, de orece o economie bună nu pôte să existe fără de sclavi. El a învățat mai departe, că sclăvia este îndreptățită: ea corîspunde adevă unei legi firesci, de orece o mare parte a ômenilor, adevă barbarii, sunt tot atăția sclavi născuți, pentru cari se potrivește numai a fi stăpâniți și a asculta, și cari sunt ca și minorenii și au numai atăta minte, câtă le este de ajuns pentru a pricepe, ce li-se poruncesce. Sclavii și animalele de casă sersese lipșelor nôstre cu trupurile sale într'un chip puțin diferit. Raportul dintre stăpîn și dintre sclav este același cu cel dintre artist și unelță, dintre suflet și trup. ¹⁾ Stăpînul pôte deci tot așa de puțin să nutrească iubire față cu sclavul său ca și față cu calul ori boul său, căci între ei nu există nici un lucru comun și nici un drept. Dar Aristotele totuși își aduce aminte de aceea, că sclavul încă e om, și de aceea admite, că fatru cât sclavul e om, stăpînul său pôte să nutrească față cu el ôre care prietinie.

Numărul sclavilor era neasemănat mai mare decât cel al liberilor. După datele, cari

¹⁾ Plut. Lycurg. 27.

¹⁾ Polit. 1, 3; Eth. Nicom. 8, 13.

Intre cari 26 episcopi și 4277 clerici anglicani. Ea se silește pe față a pune la cale o înțelegere a bisericii anglicane cu Scaunul Apostolic. Lucrul cel mai interesant în adunarea din acest an a fost raportul lordului Halifax despre audiența sa la Leo XIII. Lordul nu avea cuvinte de ajuns de recunoștință față cu Papa și și-a spus părerea, că lucrul de căpetenie este a convinge autoritățile romane despre aceea, că biserica anglicană dorește într-adevăr sincer și din inimă pacea și reunirea. Adunarea a primit unanim rezoluția, în care se mulțămesc Papei pentru epistola adresată către Anglezii și se exprimă dorința de a se reuni cu Roma.

Danemarca.

„St. Petersb. Zeitg“ publică un raport din Danemarca, în care se dice între altele: „În vreme ce pastorii se combat imprumutat, într-aceea trec tot mai mari cete de preoți catolici preste frontiera țării și și aleg locaș statornic în capitală și în provincă. Numărul aderentilor lor crește pe și ce merge. În scurtă vreme vor intra Dominicanii în țara noastră; ei au de gând, să întemeieze aci o mănăstire. Abia vor trece cincizeci de ani, până când intrăgă maiortitatea preponderantă a Danezilor va fi părăsit biserica statului. O parte însemnată a lor sigur va întări șirurile catolicilor.“

Revista politică.

Afaceri interne.

Se vorbește, că ministrul Bánffy ar fi propus Majestății Sale disolvarea parlamentului și scrierea de alegeri nouă, cari ar fi să se facă în Novembre. Bánffy ar fi observat, că o clică a partidului liberal condusă de Wekerle, Szilágyi și Csáky ar țese intrigă contra dînsului. La alegerile conduse după norma celei dela Nyitra sigur se mântue de clicăși. Clicăși încă doresc disolvarea parlamentului

sperând a se puté mântui de Bánffy, care a compromis și până acum partidul.

Din toate părțile se aud sciri, că s'au falsificat listele electorale în favorul guvernului și în detrimentul partidelor opoziționale. Falsificarea acesta, care constă în aceea, că se omit din listele alegătorilor contrarii guvernului, au efeptuit-o aceia, cari pururea au pe buze libertatea și egalitatea. De aceste apucături electorale liberale naționalitățile nemagiare s'au disgustat de mult; acum chiar și presa magiară le sbicinesce cu vehemență și indignare. În loc de a se revedé legea electorală și de a se estinde dreptul de alegere, legea se corupe, și dreptul electoral sub diverse preteste se restringe prin agenții falsului liberalism.

Socialismul se tot lătește atât în capitala țării, cât și în provincă. Socialiștii, cari sunt lucrători sêraci, pretind drepturi politice, după ce li-se impune și lor obligațiunea de a servi în armată, de a plăti dări directe și mai ales indirecte și de a presta și alte servitii publice. Socialiștii din Pesta au de cuget a inscena o grevă generală pe timpul serbărilor mileniului. Nu suntem amici ai socialismului, dară trebuie să recunoșcem, că multe din pretensiunile lucrătorilor sunt drepte. Guvernul în loc de a ameliora sôrtea lucrătorilor și de a le implini dreptele lor pretensiuni recurge la forța brută spre a sufoca ori ce mișcare socială, pe conducători îi aruncă în temniță, scrierile lor le confiscă; prin atari mijloce înse în loc de a suprima socialismul, îl organizează în societate secretă, care e cu mult mai periculoasă pentru stat, decât lupta pe față pentru realizarea aspirațiilor nutritive de lucrători.

Rusia.

Țarul a publicat ucazul, prin care garantează solvirea imprumutului contras de către China dela mai multe bănci europene, mai ales franceze. Prin ga-

rantarea acestui imprumut Rusia voescă a și deobliga China și a și asigura influința, de care se bucură în acest imperiu.

Rivală cu Rusia în Orient este Anglia, a cărei influință cercă Rusia, să o paralizeze prin toate apucăturile diplomatice. Anume spre paralizarea politicii engleze Rusia spriginesce pe Turcia în cestiunea egiptenă; érá acum umblă să între în raporturi de amicitie și cu Abisinia. Pe cum se anunță din Odessa, misiunea rusescă, ce a fost trimisă în Abisinia, s'a rentors însoțită de o deputațiune abisiniană, care aduce număróse daruri Țarului și va depune o cunună pe mormintul lui Alesandru III. La acestea observă „Novoje Vremja“: Raportul amical cu Abisinia îl face avantajos împrejurarea, că dispunând țara acesta de o armată bine organizată de 120,000, pe lângă Anglia este singura putere întrarmată mai considerabilă la intrarea Mării roșii în Oceanul indic.

Bulgaria.

Representanții marilor puteri au atras atențiunea guvernului bulgar asupra agitațiilor revoluționare, ce le inscenază emigrații macedoneni, cari s'au refugiat în Bulgaria, cari agitațiuni pot să strice chiar Bulgariei mai mult. În urma acestui avertisment guvernul bulgar a trimis reprezentanților marilor puteri o circulară, în care se constată, că până la evenimentele din Armenia raporturile dintre Bulgaria și Sêrbia au fost cât se pôte de amicale. Fiind că mișcarea arménă a deșteptat simpatia puterilor, emigrații macedoneni din Bulgaria vor să atragă atențiunea puterilor, că nu numai în Armenia, ci și în Turcia europeană e lipsă de reforme urgente. Guvernul bulgar, întru cât pôte, va lucra pentru liniștirea agitațiunii și va introduce la confini măsurile de lipsă; négă, că din Bulgaria ar fi năvălit în Macedonia bande întrarmate, și își exprimă sperarea, că marile

le-a însemnat Demetriu Falereul în vécul al 3-lea în. de Chr., în Atica erau 20,000 de civi, 10,000 de meteci și 400,000 de sclavi. ²⁾ În numărul acesta nu erau cuprinse și sclavele, cari adevérat că erau cu mult mai puține decât sclavi. În Sparta pe lângă 36,000 de civi erau 244,000 de perieci, cari se deosebiau de sclavi numai prin aceea, că stăpânilor lor nu le era iertat, să-i ucidă, nici să-i vîndă afară din țară. În Corint se dice, că erau 460,000, pe insula Egina 470,000 de sclavi. Partea cea mai mare din sclavi lucra la câmp, în mine și în fabrici. Ei erau parte urmași de ai vechilor locuitori celor subjugăți de Elini, parte erau cumpărați în tirgurile de sclavi, de cari esistau neîncetat în cetățile mai de frunte, parte născuți în casa stăpânilor lor, generați une ori de stăpâniilor lor cu sclave, ori născuți din căsătorii de sclavi. Căsătorii de acestea concedeau stăpâniilor numai forte arare ori ca un favor de osebit, ³⁾ dar ele firesc că nu erau recunoscute și scutite prin lege, și dacă nu sclavul, dar stăpânul ori în care moment putea să le desfacă. Căsătorii de acestea stăpâniilor concedeau numai forte arare ori: ei aflaui, că era cu mult mai lesne a cumpăra un sclav desvoltat și tare decât a-l crește de prunc, și afară de aceea eco-

tribiul, adecă sclavi născuți în casa stăpânului treceau de mai puțin trebniici. În tirg neguțătorii de sclavi își oferiau marfa de tot desbrăcată. Sclavi aceștia erau parte captivi de rășboi, așa dară de multe ori și Elini, parte prinși de pirați. Dar Elinii, cari au ajuns în sclăvie prin rășboi, puteau să se rescumpe. Cam a decea parte a sclavilor erau astfel de Elini, cari sau nu aveau, cu ce să se rescumpe, sau în urma inimiției încă nepotolite nu puteau să și redobîndescă libertatea nini chiar cu bani. Meteci, cari nu și plătiau contribuția ori nu aveau patron, pruncii substituiți, străinii, cari și-au dobîndit cu înșelăciune dreptul de cive, încă se vindeau ca sclavi. Sclavi cei mai mulți erau totdeauna barbari cumpărați, Carieni, Frigieni, Traci, Capadocieni. Tirgurile cele mari de pe Chios, Samos și Cipru și din Efes și Atena proveau întrérgă Elada cu sclavi. Pe insula Delos pirații vindeau pe timpul lui Strabo deci de mii de sclavi într-o sigură și. ¹⁾ Chiar și Elinul cel mai de rînd, de cumva nu era de tot sêrac, își ținea vre-o doi sclavi, și când ieșia de acasă, era însoțit de un sclav ori și de mai mulți, dacă era mai bogat. ²⁾ Femeile arare ori părăsiau casa, fără ca să aibă un alai de mai multe sclave. ³⁾ Civii bogați din Atena

aveau de-a rîndul preste cinci deci de sclavi. ¹⁾ Un astfel de stăpân putea să dice: Eui folosesc pe sclavi ca membrele trupului, pe fiescicare spre altceva.

Preste tot vorbind starea sclavilor la Elini nu era așa de rea ca la Romani. Mai favorabilă era ea în Atena, unde constituțiunea le concedea unele drepturi, pe cari pe airia le aveau numai ómenii cei liberi. ²⁾ Pe sclaviu altuia aci nu era iertat a-i bate. În îmbrăcăminte și în înfățișarea esternă ei încă nu se osebiau de cei liberi. Stăpânului nu-i era iertat, să și ucidă sclavul, dar îi era iertat, să-l maltracteze, să-l chinéscă și să-l chilăvescă după plac. În mine lucrau multe mii de sclavi încătușați. ³⁾ Dacă maltractările i-se păreau sclavului prea grele, el putea să alerge la un asil, pe cum era Thesionul, ori la un altariu, să implóre compătimirea poporului și să-l róge, să se vîndă altui stăpân, și dacă poporul așa îi plăcea, atunci îi implinia rugarea. ⁴⁾ Pe sclavi fugari de multe ori îi înfăraui pe frunte.

(Va urma.)

¹⁾ Eth. Nic. 8, 13.
²⁾ Athen. 6, p. 272.
³⁾ Xenoph. Oec. 9, 5.

¹⁾ Strabo 7, p. 467.
²⁾ Athen. 6, 88.
³⁾ Strabo 13, p. 582.

¹⁾ Plato Rep. 9, p. 578.
²⁾ Xenoph. de rep. Ath. 1, 12.
³⁾ Athen. 6, p. 272.
⁴⁾ Plut. Thes. 36; Poll. 7, 13.

puteri vor afla mijloce spre liniștirea spiritelor și în provinciile europene ale Sultanului. Deputațiunea trimisă la St. Petersburg sub conducerea mitropolitului Clemente a fost primită de către ministrul de externe rusesc. Ea nu se bucură în Rusia de primirea călduroasă, la care se așteptau Bulgarii.

Sârbia.

Crisa financiară de nouă a provocat crasă ministerială. Radicalii nu au voit, să voteze cabinetului Cristici contragerea unui nou împrumut. Fără bani neputându-se governa, Cristici s'a retras. Noul cabinet l-a compus Novacovici din aderenți de al partidului progresist și din unii radicali. Primul act al noului cabinet a fost agrățiarea tuturor radicalilor condamnați în procesul Cebinaș pentru crima de lesa maiestate.

Faptul acesta a produs mare însuflețire în radicali, cari se vor arăta mulțămitori guvernului prin votarea împrumutului.

Garașanin, conducătorul progresiștilor, a fost rechemat dela Paris și numit deputat al coronei. Scupecina, care s'a intrunit în 9 a c, l-a ales de președinte.

Corespondințe.

Sibiū, în 8 Iuliu 1895.

Mult Stimat dle Redactor!

Ținându-se aici în 5 a c. ședința ordinară a senatului scolastic protopopesc pentru a-și da samă de starea cauzei școlilor în anul scol. 1894/5, află de bine și de interes public, pe cum în anii trecuți, așa și acum, a mă folosi de ocaziune și a Vă prezenta o fidelă iconă despre starea învățămîntului poporal în protopopiatul gr. cat. al Sibiului, cum și despre pașii mai însemnați făcuți în interesul promovării cauzei școlilor și acesta pe baza raportului general adresat Veneratului Consistoriu arhidieceșan din partea senatului scol. protopopesc.

În protopopiatul Sibiului se află 17 parochii provădute cu școle confesionale și 3 parochii, cele mai mari și mai compacte (Orlatul, Racovița și Vestemul), provădute cu școli așa numite grănițeresc. Se observă, că la finea anului scol. 1893/4 erau 19 parochii cu școle confes., dar cu începutul an. scol. 1894/5 poporenii gr. cat. din parochiile Hașag și Slimnic, nefiind în stare a-și dota învățătorii după recerînțele nouei legi, au fost necesitați a se asocia într'o școală comună cu majoritatea gr. or. din acele comune.

În cele 17 parochii au funcționat în anul scol. expirat 17 învățători ordinari, 1 învățătoriu adiunct și 1 învățătorie extraordinară aplicată pentru instruirea elevilor dela școală poporală din Sibiū în lucrul de mână. Dintre amintiții învățători 11 inși sunt deplin calificați, 1 învățătoriu vechiu este provădut cu decret, ér 6 inși neavând diplomă de calificățiune au fost aplicați numai provisoriu.

Edificii proprii de școală, toate din material solid, se află în 15 parochii. Nu există edificii școl. în 2 parochii, și anume în Șura mică, unde ca local de școală servește casa parochială, și în Vizocna, unde pruncii se instruază în casă închiriată. S'a adunat și în parochia acesta din urmă material pentru edificarea școlii, dar după ce biserica este deja îngreuiată între altele și cu ajuto-

riul considerabil, ce-l prestă la întregirea salariului învățătoresc, școlă între actualele împrejurări din lipsa de mijloce nu se pôte edifica.

Afară de școlă din Sibiū, carea se bucură de dotațiuni bunisore câștigate după lupte de deci de ani dela universitatea săsească și dela oraș, toate școlile noastre confesionale sunt avisate a se susține numai din sudorea poporului nostru, din repartitii în bani și naturali aruncate pe poporenii respectivi, din care cauză salariile învățătoresci în multe casuri numai cu mari greutăți și neplăceri se pot incassa.

În parochiile, unde poporenii gr. cat. din lipsa mijlocelor de a-și susține școlă proprie sunt asociați cu majoritățile preponderante gr. or., preoții nostri în calitate de cateheți sunt îndatorați a propune elevilor gr. cat. doctrina Religiei și din timp în timp a raporta oficiului protopopesc despre materiile propuse, ér la sfârșitul anului a subșterne clasificățiunii din obiectul amintit.

Prunci în etatea de școlă dela 6—12 ani și respective până la 15 ani s'au aflat în anul scol. 1894/5 în număr total de 2992, și anume 1604 ficiori și 1388 fete. În special obligați a cerceta școlă de toate țiile au fost: 1177 ficiori și 1036 fete; cea de repetițiune: 427 ficiori și 352 fete. Dintre aceștia au cercet școlă de toate țiile: 767 ficiori și 543 fete, ér școlă de repetițiune: 171 ficiori și 146 fete. Școle străine, înțelegându-se aici între altele și școlile majorităților gr. or., au cercetat: 194 ficiori și 166 fete. N'au cercetat de loc școlă de toate țiile: 246 ficiori și 355 fete, ér cea de repetițiune: 226 ficiori și 178 fete. Socotind în procente rezultă, că din numărul total de 2992 prunci aflați în etatea de școlă în anul scol. 1894/5 au cercetat școlă 66 %.

Progresul dovedit în anul scol. expirat general se pôte clasifica de mulțămitoriū; ér în special progres foarte mulțămitoriū s'a arătat în parochiile: Bórta (învățătoriu: Coman Gligor) și Brad (înv. Nicolae Iftenie Urs); laudabil în parochia Vizocna (înv. Manasse Ciungariū); bun în parochiile: Buia (înv. Dumitru Bleoca), Șaldorf (învățătoriu Ilie Câmpean) și Șelcău (învățătoriu Ioan Dragomir); mulțămitoriū în parochiile: Alămor (înv. Samoilă Florea și Ioan Oancea), Calvasăr (înv. Georgiu Spătacean), Ghișasa de sus (înv. Dumitru Vișa), Gurarului (înv. Ioan Oros), Sibiū (înv. Ilariū Banciū) și Șura mică (înv. Traian Șandru); destulitoriu în parochiile: Cașolt (înv. Ioan Popa) și Șeica mare (înv. Georgiu Săbău); de mijloc destulitoriu în parochiile: Armeni (înv. Nicolae Némț) și Hamba (înv. Nicolae Petrescu), și în urmă progres abia destulitoriu s'a dovedit în parochia Stenea (înv. Clemente Ivan).

Ca pedeci ale învățămîntului se indigiteză și de astădată frecuentarea neregulată a școlii în lunile de primăvară și lipsa de cărți. Pentru delăturarea cel puțin în parte a pedecii din urmă în anul scol. expirat s'au provădut cu cărți din cassa fondului scol. tractual 150 elevi, înse acest ajutoriu este foarte neînsemnat în raport cu numărul cel mare al pruncilor sëraci umblători la școlă.

Salariile învățatoresci s'au ameliorat în conformitate cu art. de lege XXVI din 1893 în parochiile: Alămor, Armeni, Bórta, Buia, Calvasăr, Hamba, Ghișasa de sus, Șaldorf, Șeica mare, Șelcău, Sibiū, Stenea și Vizocna.

În aceste parochii nouăle acte de dotațiune aprobate din partea Veneratului Consistoriu s'au pus în praxă cu începutul anului scolastic 1894/5. Se observă, că în Alămor și Șeica mare poporenii gr. or. pe baza pactului închiat între consistorele române din Blaș și Sibiū s'au asociat în școlă comună cu majoritatea gr. cat., ér din contră în parochiile Hașag și Slimnic poporenii gr. cat. s'au asociat în o școlă comună cu majoritatea gr. or. Pentru școlile din Brad, Cașolt și Șura mică, comune amestecate cu Sași, nefiind în stare poporenii nostri puțin și sëraci a ameliora salariul învățătoresc după prescrișele art. de lege sus citat, s'a cerut ajutoriu dela stat, până acum înse fără rezultat. La școlă din Gurarului salariul învățătoresc e pe cale de a se regula acum.

Școlă nouă din material solid, cu 2 sale de învățămînt, s'a edificat în decursul anului scolastic 1894/5 în parochia Alămor. Aici au funcționat în anul scol. amintit 2 învățători. Asemenea și la școlă din Sibiū pe lângă învățătorii ordinariū s'a aplicat în anul scol. expirat și o învățătorie extraordinară pentru lucrul de mână din motivul, ca școlă acesta de o parte să corăspundă pe cât numai se pôte recerînțelor culturale ale timpului, de altă parte, ca să se pôtă stărni un interes mai mare în populațiune față cu școlă.

Dintre decisiunile mai însemnate ale senatului scol. protopopesc amintesc următoarele:

a) S'a decis a se lua măsuri energice cu privire la cercetarea școlii de repetițiune, la înființarea școlilor de pomărit și la delăturarea altor defecte constatate cu ocaziunea esamenelor, ca astfel școlile noastre, după ce s'au încărcat nouă sarcini pe umerii bietului popor, să corăspundă în totă privința școlii lor.

b) S'au destinat și pentru anul scol. viitoriu 25 fl. din fondul scol. tractual pentru provederea pruncilor mai sëraci și diligenți cu cărți.

c) Pentru încurajarea învățătorilor la cultivarea pomăritului și legumăritului s'a creat un premiū de 40 corone, care se va decerne în 1897 acelu învățătoriu, carele va avé cea mai regulată școlă de pomărit și grădină de legumi.

d) S'a votat învățătoriu din Bórta Coman Gligor în considerarea zelului, cel desvöltă, un ajutoriu de 10 fl.

Atăta cu privire la învățămîntul poporal.

Dați-mi voe acum, Dle Redactor, ca să Vă presint câteva date și cu privire la tinerimea română gr. cat. dela diversele institute de învățămînt din Sibiū. În anul scol. expirat numărul tinerimii noastre de ambele sexe din deosebitele părți ale țării a fost la diversele școle de aci de 125, și anume: 100 elevi și 25 eleve. Dintre elevi 41 au cercetat școlile elementare (de stat, rom. cat. și ev. aug.), ér 59 au cercetat școlile medii (gimnasiul de stat, ev. aug. și școlă reală ev. aug.). Dintre eleve 13 au cercetat școlă de fete a „Asociațiunii transilvane“, ér 12 alte școle de fete din loc. Studiul Religiei s'a propus acestei tinerimi prin catechetul Nic. Togan în 12 ore pe săptămână. Esamenele din acest studiu s'au ținut cu elevii din școlile elementare în 12 Iuniū, cu cei din școlile medii în 15 Iuniū, ér cu fetele în 26 Iuniū a. c., totdeauna sub presiul dlui protopop Ioan V. Rusu. Esamenul din cantul bisericesc cu toți elevii, instruați

din partea dlui Hariu Banciu, s'a ținut în 8 Iunie a. c. În postul ss. Pascl toți elevii și elevetele s'au mărturisit și cuminecat prin catehetul lor.

În fine notez, că șcôla industrială din loc a fost cercetată în anul scol. expirat de 14 învătăței gr. cat. aplicați la diverse meserii. Aceștia încă au fost catechisați Dumineca în șcôla poporală de aci tot de către catehetul local.

De închiare Vă rog, Dle Redactor, să primiți expresiunea profundei stime dela
Al DVôstre devotat

x-y.

Colecta pentru gimnasiul din Blăș.

Suma din anul 27. fl. 22724.67

Laurențiu Stâncel cooperator gr. cat. în M. Căpud a colectat dela:		
Teodor Stâncel paroch. fl.	1.—	
Laurențiu Sâncel cooper.	1.—	
Crișan Ioan	—50	
Crișan Sonea	—30	
Florea Mihailă	—50	
Florea Nicolae	—50	
Giorteza Ioan I. Vasilie	—50	
Salca Monu	—30	
Tăbăluș Todor	—30	
Florea Alesandru	—50	
Pădurean Mihailă	—50	
Breazu Ioan	—30	
Terțu Todor	—30	
Mihălțaș Nicolae	—50	
Crișan Iustin	—50	
Florea Panfil	—50	
Roșian Vasilie	—50	
Gruța Pavel	—20	
Costea Vasilie	—40	
Câmpean Vasilie	—30	
Morariu Iacob	—40	
Crișan Iacob	—40	
Crișan Vasilie	—50	fl. 10.70

Iuliu M. Montani viceprotopopul Roșiei montane a colectat:
1. Din parochia Gertege dela:

Iosif Arieșan	3.—	
Ana Arieșan	1.—	
Antonie Arieșan	1.—	
Onecz Nikulae	—50	
Nicolaș Cothișel	—60	
Constantin Cothișel	1.—	
Constantin Buzgariu	—50	
Sofia Costhișel	—50	
Nicolae Cothișel	—50	fl. 8.60

2. Din parochia Mușca dela:

Tonu Ionoage	1.—	
Pătruța Pătru	1.—	
Vasiu Dumitru	—50	
Oprea Ioana	—50	
D. Pătruța docente	1.—	
Andrei Oprea preot	2.—	fl. 6.—

Iovu Băbuș preot în Bucium-Șasa a colectat dela:

Nicolae Băieșan preot în B. Isbita	2.—	
Alesandru Danciu preot în B. Sat	2.—	
Societatea minară „Concordia“	70.—	fl. 74.—

Măriora Chihorean din Győr a colectat dela:

Teodor Subțirele jude	1.—	
Melania Podobă	—50	
Măriora Poppa	—50	
Simțion Iulian	—50	
Zacharie Chihorean	1.—	
Maria Chihorean. Grecu	1.—	
Victor Chihorean	—50	
Elisa Chihorean	—50	
Măriora Chihorean	1.—	fl. 6.50

Teodor Pop protop. Bredului a colectat dela:

Teodor Pop	15.—	
Tit Trif preot în Bred	10.—	
Alexandru Aciu preot în Aghireș	5.—	

Ioan Cupșa preot în Hereclean	2.—	
Const. Iuga preot în Czigani	5.—	
Gregoriu Andrei preot în Ciglean	2.—	
Teodor Căprariu doc. în Hereclean	1.—	
Comuna bis. Hereclean	6.88	
Comuna bis. Bred	2.50	
Ales. Cadariu preot în Firminiș	2.—	
Vasiliu Cotoț preot în Gârceiu	2.—	
Mihailu Ungur preot în Creaca	2.—	
Ved. Georgiu Fărcaș în Poptelecul Silvaniei	2.—	
Biserica gr. cat. din Ortelec	3.62	fl. 21.—
Samuil Poruș consilier ministerial în pens. a mai contribuit	50.—	
Societatea „Concordia“ din Blăș	50.—	
Ioan Hornyu paroch în Stana a trimis	5.21	
Iosif Hossu v.-președ. curții de compturi în Pesta	100.—	
Suma fl.		23056.68

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțământului XXIV (Murș-Oșorhei) al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoca pe ziua de s. Ilie (1 Aug. n.) în comuna Riciul de câmpie cu următorii

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul subcomitetului și al cassariului.
3. Esmiterea alor trei comisiuni: pentru revederea raportului subcomitetului, a cassariului și pentru înscrierea de membri noi.
4. Disertațiune.
5. Defigerea locului ținerii adunării generale proxime.
6. Propuneri eventuale.
7. Închiderea adunării.

La această adunare se invită toți membrii Asociațiunii și toți cei ce doresc progresul poporului român.

Murș-Oșorhei, la 7 Iulie 1895.

Vasiliu Hossu
director.

Convocare.

Despărțământul XXXI al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea sa generală din acest an în Reghinul săsesc la 1 August st. n. la 3 ore p. m. în șcôla greco-catolică, despre ce se încunoscinteză toți membrii, inteligența și poporul român din raionul acestui despărțământ, pe cum și toți iubitorii de prosperarea binelui nostru și sunt rugați a participa la această adunare în număr cât se poate de mare.

Programul adunării se va împărtași în ziua ținerii aceleia.

Din ședința comitetului despărțământului XXXI al Asociațiunii transilvane, ținut la 1 Iulie 1895.

P. P. Barbu
președinte.

Iosif Popescu
secretar.

Noutăți.

Escelența Sa Î. P. S. D. Mitropolit Sâmbăta a conferit subdiaconatul și diaconatul teologilor absoluți Valeriu Rus și Ioan Scridon, era Joi în ziua de Sânpetru I-a înălțat la gradul preoției.

Din Archidieceasă. P. O. D. Demetriu Cutean, viceprotopopul Cichindelului, a fost numit protopop actual în același tract. — Nou-ordinatul Val. Rus e dispus ca administrator parochial în Tothaza din protopopiatul Coșocnei, era nou-ordinatul I. Scridon de administrator parochial în Bord din protopopiatul Ernotului. — On. Georgiu Thomas

adm. par. în Tohanul vechiu și Maximilian Recean adm. par. în Vaîda-Recea din vicariatul Făgărașului au fost numiți parochi.

Concurs la stațiuni docentale și cantordocentale s'a scris cu terminul 31 Iulie; I. Protopopiatul Clușului: Staț. cant.-doc. Berind cu emolumentele: 190 fl., din stolă 12 fl., 4 jug. finaț și arătoriu, 30 metrete mari de cucuruz, 30 zile de lucru și locuință liberă. 2. Sân-Mihailu ung. cu emolumentele: 72 fl. 25 cr., 74 metrete mari cucuruz ori sêcară, 74 zile de lucru, din stolă 10 fl., 9 jug. 1441 org. agru și finaț. 3. Sân-Paulu ung. cu emolumentele: 110 fl., 27 metrete mari cucuruz ori sêcară, 20 fl. din stolă, porțiune can. cantorală, 37 metrete mici bucate, 37 zile de lucru. 4. Topa deșertă cu emolumentele: 197 fl. 65 cr., 56 metrete mari de cucuruz ori sêcară, o grădină și finaț, 12 fl. din stolă, 16 zile de lucru, cuartir. 5. Sărdul ung. cu emolumentele: 204 fl., 30 fl. din stolă, un pământ și o gradină, 25 metrete cucuruz, 25 zile de lucru, cuartir. II. Protopopiatul Dirgei: Staț. de doc. ambulant din Tihău-Var cu emolumentele: 203 fl. 40 cr., porțiune can. cantorală, 49 metrete cucuruz, 10 fl. 15 cr. din stolă, cuartir și grădină de 400 org. III. Protopopiatul Mediașului: Staț. cant. doc. din Agărbicui cu emolumentele: 220 fl., usufructul alor 2 locuri ale șcôlei, terțialitatea din stolă 30 fl. și 1 1/2 orgii de lemne de foc. IV. Protopopiatul Murșului: 1. Staț. cant. doc. din Mădărașul de câmpie cu emolumentele: 162 fl. 50 cr., venitul porțiunii can. cant. doc. de 5 jug., 25 metrete vechi cucuruz, 25 zile de lucru, 30 fl. din stolă și gradină de pomărit. casă cant. doc. cu trei încăperi cu grădină de 842 org. cu pomet. 2. Staț. doc. din Bandul de câmpie cu emolumentele: 300 fl. 20 cr., cuartir și grădină. 3. Staț. cant. doc. din Murș-Oșorhei cu emolumentele: 300 fl., casă cu trei despărțăminte, câmară, șopru și grădină de 1/2 jug. 4. Staț. doc. din Șamșudul de câmpie cu emolumentele: 300 fl., cuartir cu 2 despărțăminte și grădină. V. Protopopiatul Cătinei: Staț. de doc. ambulant din Tașgul-mare-Iășor cu emolumentele: 300 fl., locuință și grădină de 1/2 jug. VI. Protopopiatul M. Uioarei: 1. Staț. cant. doc. din Grind cu emolumentele: 200 fl., un loc arătoriu de 14 1/2 jug., stola cant., 20 zile de lucru, 20 metrete cucuruz, cuartir și grădină cant. de 500 org. 2. Staț. doc. din M.-Gheșa cu emolumentele: 250 fl., un loc arătoriu de 3 jug., un loc cositoriul de 2 jug., cuartir și grădină de 500 org. 3. Staț. cant. doc. din Turdașul rom. cu emolumentele: 240 fl., 30 metrete cucuruz, 30 zile de lucru, 10 fl. din stolă, 2 1/2 jug. arătoriu.

M. On. D. Ioan German, profesor gimnasiai, asesor consistorial și viceprotopop onorariu, a împlinit cu finea acestui an scolaric 25 de ani ca profesor la gimnasiul din Blăș. În 6 a. c. după celebrarea s. liturgiilor de mulțămite colegii iubilantului i-au făcut căldurose ovațiuni, i-au oferit un elegant album și au aranjat în onôrea venerabilului iubilant la 6 Iulie un splendid banchet, la care a luat parte și Escelența Sa Î. P. S. D. Mitropolit. Noi încă ne asociăm la ovațiunile făcute venerabilului profesor, care de un pătrării de secol cu zel obosese întru luminarea și cultivarea ținerelor generațiuni ale nêmului nostru.

Petrecerea din Kis-Majtény. Am primit și noi invitare la o petrecere de joc, carea voia să o aranjeze teologii români gr.-cat. din diecesa de Orade în Kis-Majtény. Nu ne-am simțit înse îndemnați a o anunța și noi între scirile zilei. Acum înse, după ce ni-se scrie, că petrecerea „din cause neprevădate“ nu se va ține, luăm și noi notiță despre ea aprobând neținerea ei. Candidații de preoții au o chemare cu mult mai serioasă, și dacă chiar vor să se pună în fruntea aranjărilor de conveniri sociale, atunci aranjeze conveniri cultivătore și nobilitătore, pe cum sunt mai ales concertele. Nicl chiar scopuri ca „în favorul studenților miseri“ încă nu sîntesc mijlocele.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal.

G.

Modulă alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

IV.

Modulă alegerii mitropolitului din punctă de vedere canonică.

Principiulă fundamentală bisericescă la constituirea episcopilor și în răsărită și în apusă a fostă chiară dela începutul creștinătății, ca foră de întervenire și conlucrarea puterii episcopesci nimeni în biserică să nu se pótă face episcop. Principiulă acesta l'a dusă Pravila așa departe, cătă a cassată chiară și conlucrarea clerului și a poporului, pre care va avé să-lă păstoréscă episcopulă celă nou.

Aplicândă acum principiulă acesta la modulă, cum se întâmplă de multă alegerea mitropolitului nostru, putemă să șicemă categorice, că modulă acesta considerată numai în sine este anticanonică și neconformă dreptului din Pravila. Și dacă n'ar fi întervenită nici o împregiurare, prin care necanonicitatea lui să se saneze în ver unū modū saū altulă, atunci amū puté șice, că de cândă avemă urme despre modulă alegerii mitropolitului nostru, n'amū avută nici unū mitropolită constituită în modū canonică și în conformitate cu principiulă fundamentală bisericescă observatū totădeauna la constituirea episcopilor.

Cu tóte aceste înse și înainte și după s. unire s'a aflată o modalitate, prin care necanonicitatea acésta fu sanată și adusă în armonie cu Pravila.

Înainte de s. unire adecă mitropolitulă Tergoviștei, la care mergea mitropolitulă din Ardeală să se sfințéscă, sana necanonicitatea alegerii prin aceea, că pre mitropolitulă nostru îlă supunea unei nóuș alegeri prin unū sinodū de archierei așa precum prescrie Pravila. Făcându-se alegerea acésta nóuă, nu se mai putea șice despre mitropolitulă nostru, că fu constituită fără întervenirea și conlucrarea puterii episcopesci.

După s. unire mitropolitulă nostru alesū și denumitū de împăratulă își căpéta confirmarea dela Pontificele Romei, și așa érași nu se putea șice, că la constituirea mitropolitului nostru nici n'a întervenită nici n'a conlucrată puterea episcopescă.

Putemă dară să șicemă, că modulă constituirii mitropolitului nostru înainte de s. unire fără de întervenirea sinodului archiereșcū din România, érá după s. unire fără de confirmarea prin Pontificele Romei, ar fi fostă deplină necanică.

Confirmarea Pontifcelui Romei se întâmplă și astăđi, și se va întâmpla și în viitorii până cândă biserica nóstră va fi în unire de credință și în legătură de supunere și iubire față cu Sfințulă Scaunū Apostolicū ală Romei. De unde până cândă se va întâmpla confirmarea acésta a mitropolitului nostru, până atunci nu putemă să șicemă că constituirea lui este necanică, căci confirmarea sanézá ceea ce e necanică în modulă alegerii.

Cu tóte acestea înse modulă alegerii mitropolitului nostru are lipsă de o reformă radicală din mai multe privințe.

Și anume întâi se impune reforma acésta din motivulă, că prin ea să se delature scăderile și neajunsele cele mari, de cari suferă modulă alegerii cum este în usă astăđi, pe cari le-amū vădută deja mai sus. ¹⁾ Mai departe se impune necesitatea reformei acesteia și din motivulă, că episcopiloră sufragani în conformitate cu prescrierile Pravilei să li-se dea influința cuvenită la constituirea mitropolitului.

În urmă și dreptatea și ecuitatea pottesce reforma din cestiune. Mitropolitulă nostru nu este numai ală clerului din Ardeală, ci ală clerului din provincia întrégă mitropolitană, și totă atemenea nu este numai ală clerului ci și ală poporului. Și dacă clerulă fără a se puté întemeia pre Pravilă are mare influință la alegerea mitropolitului, de ce să nu aibă și poporul? Dacă clerulă are dreptū de votū, de ce să nu aibă dreptulă acesta și poporul?

Vomă cerca deci de aci încolo, să espunemă lineamintele generală a unei reforme, prin care după modesta nóstră părere s'ar puté delatura și scăderile, ce suntă în modulă alegerii mitropolitului, s'ar puté satisface și dispozițiilor Pravilei și și dreptății și ecuității

* * *

¹⁾ 295.

Potă lua de aci încolo lăcii parte la alegerea mitropolitului. Amū vădută deja mai sus, că pre timpulă, cândă în reșărită s'a formată legislațiunea Pravilei cu privire la constituirea episcopiloră, clerului și poporului bisericii, pentru carea era a se constitui episcopū nóu i-s'a fostă luatū prin legi positive dreptulă de a avé ver o influință la constituirea episcopului șéș.

Ce a fostă óre cauza delaturării influinței clerului și a poporului la constituirea episcopiloră?

Tare se înșală cei ce credū, că în ceva tendințe absolutistice a episcopiloră ar fi de a se căuta cauza. Spiritulă legislațiunii bisericesci n'a fostă nici cândă egoismulă și pofta de domnire a mariloră, ci spiritulă ei a fostă totădeauna *salus rei publicae*. Dacă deci legislațiunea bisericescă a delaturată în timpurile mai târđi influința clerului și a poporului la constituțiunea episcopiloră, a făcut' o singură numai din motivulă, că binele și scăparea bisericii a poftitū așa ceva în acele timpuri. Urmézá deci numai să șicemă, că în ce chipū și din ce motive binele bisericii a poftitū delaturarea de sub vorbă.

Legislațiunea bisericescă a Pravilei s'a începută cu sinodulă ecumenicū întâiū dela Nicea la anulă 325; va să șică începutul legislațiunii bisericesci a Pravilei concade cu începutul tulburărilor produse în biserică mai întâiū de ereticii ariani și apoi de următorii acestora, ereticii macedoniani, nestoriani, eutichiani, monoteiști, iconomachi și alții.

Interesulă față cu cestiunile slevate și agitate de ereticii era mare și generală în biserică. Deși cestiunile aceste erau în mare parte abstruse și subtile menite numai pentru teologii deprinși în cugetarea filosofică, totuși nu atăta interesulă față cu ele, cătū mai multă interesulă față cu persoanele, cari le slevaserū și le apérau pētrunse și în masele poporului mai cu samă dela cetăți.

Toți ereticii aă cercatū să implă cătū mai multe scaune episcopesci cu partisan de al lorū. Și fiinducă pre acele timpuri votulă poporului mai cu samă dela cetăți compănia multă la implerea scauneloră episcopesci, ereticii cercaū cu tóte mijlocele posibile să căștigue în favorulă lorū masele poporului dela cetăți, ca cu ajutoriulă lui să-și pótă infunda pre adeptii lorū în scaunele episcopesci.

De altă parte apărătorii ortodocsiei încă aveau totă dreptulă să delature dela scaunele episcopesci pre ereticii și să le implă cu bărbați dreptcredincioși. Nici ei nu puteau face acésta înse fără de ajutoriulă masseloră poporului dela cetăți. De unde a fostă lucru tare firescū, că și ortodocsii umblău să căștigue masele poporului în partea lorū, ca așa cu ajutoriulă poporului să conserve ortodocsiei scaunele episcopesci.

Pre calea acésta timpū îndelungatū mai pretutindene în biserică se formarū, vorbindū cu terminū modernū, două partide, una a ortodocsiloră și alta a ereticiloră. În câte unū locū prevala una, în altulă cealaltă. Își pôte omulă închipui ce lupte vorū fi purtatū prin cetăți amēndouē partidele cu ocasiunea implerii scauneloră episcopesci. Căci dela învingerea saū căderea cutărei partide, atērna în cetatea respectivă viața și esistența celelalalte, ca să nu mai amintimū nimicū de interesele cele multe private, cari erau legate de triumfulă uneia saū a celelalalte partide. De unde putemă să șicemă, că cu ocasiunea implerii scauneloră episcopesci pășeau în luptă pre arenă, pre lângă entuziasmulă ortodocsiloră și fanatismulă ereticiloră, o mulțime de interese private, și se deslănțuia unū legionū de patimi, de unde nu e mirare, că ómenī de simțiri nobile, ca de esemplu sfințulă Ioanū Gură de aurū se scandalisau de orī ce alegere.

Ce avea dară să facă biserica în atari împrejurări? Tolerândă și mai departe influința poporului la constituirea episcopiloră, trebuia să vadă nu numai cum se urcaū prin destule locuri pre scaunele episcopesci ómenī ereticii și fără vocațiune, ci să vadă cum decadū totū mai tare moravurile creștine nu numai spre stricăciunea bisericii, ci și spre scandalisarea păgănilorū.

Vrēndū nevrēndū a fostă atunci biserica silită să cugete la unū altū mijlocū pentru implerea scauneloră episcopesci, care să nu deslănțuésacă atâtea patimi, să nu aducă pe arenă atâtea interese private, érá de altă parte să procure bisericii o siguritate óre care, că în scaunele episcopesci nu vorū ajunge ereticii și ómenī fără chemare.

Unū atare mijlocū nu era așa greū de aflatū, căci se prevedea, că delaturându-se mulțimea dela conlucrarea la conlucrarea la implerea scauneloră episcopesci, tulburările scandalóse vorū

inceta mai de totu. De aceea întâiu și mai întâiu masele poporului fură deschise dela alegerile episcopilor.

Fiindcă mai departe puterea episcopescă a avut diu timpurile vechi partea de căpetenie la constituirea episcopilor, dreptul de a constitui pre episcopi fu restrins numai la episcopi.

Și de cându biserica a ajuns la convingerea, că numai prin mijlocul acesta pôte pune capetă tulburărilor dela alegeri, și pôte impede și suirea ereticilor pre scaunele episcopesci, de atunci legislațiunea bisericească din răsărită nu mai dă dreptu de votu la constituirea episcopilor, decâtu éráși numai episcopilor.

Nu egoismul prin urmare, nici pofta de domnire a ierarhiei înalte bisericesci a fostu cauza, pentru carea biserica începu să se retragă dela sinodul dela Nicea a delaturat pre popor dela alegerile episcopilor. Ci delaturarea acésta a fostu unu mijlocu de apărare, o politică defensivă, bine chibzuită a bisericii. Și orî ce îndecătoriu nepreocupat și dreptu alu legislațiunii bisericesci relative la constituirea episcopilor nu o va considera de altceva.

Urmézá inse dóră de aci, că conlucrarea poporului credinciosu cu votul zéu la constituirea episcopilor fu delaturată pentru învinsu din biserică, și nici cându nu se mai pôte reactiva?

Nici de cum!

Delaturarea acésta în timpurile legislațiunii Pravilei a fostă

numai o măsură așa dicéndă strategică în lupta defensivă a bisericii. De unde e lucru firescu, că schimbându-se împrejurările, și ne mai fiindu lipsă de aceea stratagemă, biserica éráși pôte deschide poporului porțile, ca intrându și elu, să conlucre și elu la constituirea mai marilor bisericesci, și cu deosebire a episcopilor.

Nici în răsăritu, nici în apusú n'a fostu nici odată o dogmă de credință, că laicii nu potú avé nici o înfruntă la împlerea scaunelor episcopesci.

În răsăritu și după ce a triumfat legislațiunea Pravilei deplinu asupra pracesi antice bisericesci, împérații bizantinii, deși numai laici, au avut totuși o influință însemnată la constituirea episcopilor.

În apusú asemenea cu scirea și învoirea Sfintului Scaunú apostolicu monarchii și guverne laice au și astăzi dreptul de a denumi episcopi.

Dacă monarchii laici au unu atare dreptu, atunci nu vedemú nici o cauză, pentru care în conformitate cu praca antică bisericească să nu potú avé și poporul credinciosu dreptu de a conlucra și elu cu votul zéu la constituirea episcopilor, cari vorú avé să-lu păstoréscă.

(Va urma.)

Mârgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

(Continuare.)

„Vestea despre frumsețá fetei tale,” începu el în sfârșit, „s'a lățit în tóte părțile și a ajuns chiar și la urechile puternicului nostru șeic Omar ben Ferdusi. Chipul ei i-a scutit inima și i-a depărtat somnul. Și cu toate că în cortul lui sunt ascunse cele mai frumoșe femei, cari ar fi vrednice, să împodobéscă rațul profetului, totuși Allah a înălțat creștea tóte pe fata ta. Șeicul o dorește, dar dorește leul setos isvorul pustiei, și numai cându a dorit-o așa mult, numai de aceea a încălecat calul și alegéndu-și pe însoțitorii săi mai de frunte a grăbit, să vină și să o vadă pe acésta frumoșă și grațioșă mârgea a Gialmarei.”

„Opresce-te puțin, te rog!” îl întrerupse Jocerau. „Vreú, să-ți spun, că dacă solia este, ca să-mi dai fata șeicului tóu, atunci tu se plătesce, să-ți mai perđi timpul cu vorbe zădarnice. De altcum étă aci e mârgea Gialmarei, intrébă-o.”

„Allah să mă feréscă! Nu voiú să mă opresc decât cătră acela, cătră care se cade.”

„Și dacă mă înțelegi pe mine, atunci tu pare réu, că nu pot, să împlinesc nici o cerere ta, nici pe a șeicului!”

„Și de ce grăbesci răspunsul?” replică bătrânul liniștit. „Dă-mi întâiu voe, să-ți spun, ce am de spus, și după ce voiú fi terminat, îmi vei puté spune, care e hotărfeea. Stăpânul meú, nobile Francez, a audít căte ceva despre modul, cum tractéză conșoționali tóii cu femeile. Eú inse sunt de părere, că nu pôte fi nimic mai nebunesc decât a da drepturi femeilor, când ele nu merit decât numai pentru plăcerea bărbaților.”

La vorbele acestea, pe cari trimisul lui Omar le spuse cu o liniște sufletéscă așa de îndatnată, Blanca își depuse lucrul și-l privi cu o nutră provocătoare.

Dar Arabul nu băgă în seamă crescéndă apărare a fetei și nici nu puse nici un pond pe surisul, ce ultimele sale vorbe făcură, să se ivéscă în jurul buzelor lui Jocerau.

„Cu tóte acestea inse,” continuă bătrânul, „șeicul Omar e gata a da mârgelei în Gialmara tóte, cele ce legile și obicei-

rile le dă celorlalți femei din apus. Așa el se învoesce, ca ea să se închine și mai departe profetului zéu și să fie scutită de tóte greutățile și sarcinile acelea, pe cari profetul le pune pe umerii femeilor. Pentru tóte acestea va fi la început ceva cértă, și de sigur i-se va imputa superbului nostru prinț, că pentru o femeie face astfel de lucruri, pe cari le opresce legea. Din partea mea nu dau concesiunilor acestora nici o importanță, căci e tot atâta, dacă o femeie cinstesce pe ásta orî pe celalalt profet, căci în sfârșit femeile nici n'au suflet!”

„Așa?” esclamă Blanca aprinsă. „Dar atunci spune-mi, Ibrahim el Hakim, ce suntem noi?”

„Femeile preste tot,” raționă liniștit medicul arab, „sunt un dar, pe care Preaînduratul, — lăudat fie numele lui! — l-a făcut bărbaților. Și eú nici nu cred, că pentru un om, mai cu seamă pentru unul tinér, pe lângă un cal bun, o pușcă bună, mai pôte fi ceva mai prețios, decât o femeie frumoșă!”

„Adevérat!” îl întrerupse éráși Blanca. „Nu mai încape indoála, că sunteți o nație de slugi!”

Hakimul mișcă puțin din umeri. Jocerau făcu éráși semn fetei sale, să se depărteze. Ea inse se făcu, că nu observă nici semnul acesta, și reluându-și cusétura își plecá capul spre ea și se adânci în lucru întocmai ca mai înainte.

„N'am terminat inse,” începu bătrânul éráși. „Trebue să-ți mai spun, că una dintre cele mai nobile virtuți ale șeicului nostru este și generositatea, carea e semnul unei inimii bune și e pragul raiului, — după cum dice profetul. El e convins, că dacă ți-ar da ție tot, ce are, tot n'ar puté, să te resplátéscă pentru fata ta, și chiar de aceea te rógă, să statoresci însu-ți prețul ei. Cere, ce voesci, pei de lei orî de antilope, fildis orî arme, aur orî sclavi negri, și el tóte ți-le va da. Gândesce-te bine, Francezule, la ceea ce-ți spun, și spre a-ți închipui, cât de mult iubesc șeicul nostru pe fata-ta, îți mai spun, că de ai dori cai, cari să se întrécă la fugă cu sórele, și de aceea ți-ar da!”

Hakimul cređuse, că a spus tot, ce putea spune din comisiunea lui Omar. Și

de aceea se retrase liniștit într'un colț al sofei așteptând răspunsul lui Jocerau. Acesta privi mai întâiu la fata-sa, carea trémura în tot trupul de furie.

„Ascultă-mé, Ibrahim el Hakim!” începu Jocerau blând. „Tu ai fi putut să cruți timpul, ce l-ai perdit cu vorbele înșirate până acum. Mă bucur inse de altcum, că totuși nu ți-l-ai cruțat, pentru că din cele spuse de tine m'am convins, că regele pustiei onoréză mult pe fata mea, și aceea, că el în schimb pentru Blanca e gata a-mi da caii sái, cari îi sunt cei mai scumpi, este cea mai puternică dovadă, că el nutresce față de ea nisce sentimente fórte delicate. Dar cu tóte acestea ele nu convin absolut de loc cu vederile noastre europenesci, și nici tu, nobile Hakim, nici șeicul tóu nu sunteți de loc orientați în privința acésta!”

„Ai dreptate, Francezule! Légânul familiei noastre este departe la méđădi, și eú sunt mai cunoscut în Timbuctu decât aici. Și dacă noi scim ceva despre datinile și obiceiurile vóstre, acelea le-am audít dela caravanele cele mari, cari adese trec pe la noi. Ómenii caravelor ne-au spus inse de multe orî astfel de lucruri, cari ni-s'au părut așa de absurde și așa de nepotrivite minții sănétóse, cât simplaminte nu le-am dat nici o importanță și nu le-am cređut.”

„O cred, Ibrahim! De aceea étă ce-ți spun eú! Noi nu ne cumpérám femeile noastre, nici nu ne vindem fetele. Și dacă Blanca se va mărita după cineva, acela n'are, să-mi plătéscă nimic pentru ea.”

„Allah akbar!” strigă Hakimul plin de mirare. „Atunci eú încă o íeáú bucuros, și dacă la voi, nobile Francez, sciința mai mult valoréză decât puterea, atunci nimeni nu e mai vrednic de ea ca mine!”

„Ascultă-mé până în sfârșit!” reîncepu Jocerau. „Noi conform stării noastre mai dăm copilelor noastre la măritisul lor și o sumă de bani, cu cari ele pot nu numai să-și porțe gospodăria casei, ci să-și pună ceva și de laturí.”

„Cum? Tu-mi mai dai pe de-asupra și bani, dacă îți voiú lua fata? Pe Allah, prin gura ta vorbesce înțelepciunea profetului! Muierile sunt preste tot o povară,

și e ceva foarte frumos, că celui ce lea asupră-și o sarcină așa de grea, fi mai dați și aur!"

"Încă tot nu mă pricepi, cum se cade. Fata mea nu se va mărita decât după acela, carele îi va conveni ei, și șeicul tău ar face lucrul cel mai cuminte, dacă ar cerca mai întâiu, să-i câștige simpatia. De abia cred înse, că o va câștiga, căci Blancei îi va fi foarte greu, să se hotărăscă, ca să locuască în cortul unui Beduin. Ei îi este dor ca nouă la toți de țara noastră, de Franța, a cărei datini și obiceiuri le cunoșcem, căci în ele am crescut. Și și dacă de present nu suntem pe pământul ei, trăim totuși în datinile și legile franceze."

"Dă-mi voe, tată!" se mestecă în vorbă Blanca. "Dă-mi voe, să-i dau omului acestuia răspunsul, care se cuvine. Spune-i Ibrahim el Hakim," începu ea cu obrazul roșu de emoțiune și cu ochi schinteitori, "spune-i, celui ce te-a trimis, să mă cumpere, cum își cumpără un cal ori o cămilă, spune-i, că în Franța și cea mai de jos servitoare s'ar rușina, să fie favorita lui cea mai plăcută! Spune-i, că la noi femeile stau mai pe sus decât peile de leu și de antilope! Spune-i, că noi considerăm de omul cel mai de nimic pe acela, care cercă să ne câștige dragostea prin mituire și corupțiune!"

"Opresce-te, Blanco!" îi strigă Jocerau iritat. "Ai audit dă, că nu i-am făcut nici o sperare de reușită a soliei sale. Cu toate acestea înse nu pot suferi, să-l vatem, căci el n'a venit dă aci, să te vatem!"

"Cum? Dăci, că nu m'a vătămă atunci, când ți-a propus, să ceri banii pentru mine? Nu e destulă ofensă acesta pentru mine? Spune-i, Hakime, că dacă voi mă numiți „mărgéuă", mărgelile nu se dau porcilor!" Și la vorbele acestea Blanca iritată din cale afară părăsi odaea.

Jocerau era înmărmurit. Vorbele aspre ale Blancei i-au nimicit toate planurile. El voise, să se despartă de Arab în pace, căci nu-i vinia la socotă, să trăiescă în dușmănie cu Beduinii. Prin pețirea Blancei din partea lui Omar Jocerau se credea ferit de ori ce primejdie, căci, gândia el, Beduinul va cerca toate căile spre a se face plăcut Blancei. Și el mai scia, că dacă Arabul își lăsă dintr-o casă, unde a fost primit cum se cuvine, el nici odată nu va ataca pe cei ce l-au ospătat.

Îngrozit era și Ibrahim el Hakim. Ciubucul îi cădu-se din gură, și el își netezi de

vre-o câteva ori lunga barbă și mișcă lin din cap. Se reculese în sfârșit totuși și dăse: „Mi-se pare, Francezule, că fată-ta a asemănat pe nepotul profetului cu un animal necurat."

"Nu trebuie să înțelegi lucrul așa! Tu scii foarte bine, ce dăce profetul despre limba fetelor tinere. Ea s'a folosit numai de un proverb spre a însemna, că omenii nu scii prețului cum se cuvine vrednicia cutărui lucru."

Cu toate vorbele liniștitoare ale lui Jocerau bătrânul mai mișcă de vre-o câteva ori din cap și apoi ridicându-se de pe sofă dăse: „Eu am mâncat cu tine pâine și sare și n'așî vre, ca o limbă nesocotită să strice prietinia noastră. Dacă nu te superi, promesce dela un bătrân expert sfatul, ce ți-l dă: Îea un sbiciu, cu care mâni cămilele, și bate-o pe fată-ta până atunci, până când nu-ți promite, că nu se va mai mesteca în vorbele alor doi omeni serioși. S'o scii, Francezule, că am audiat aci astfel de lucruri, cari dacă le-așî împărtăși șeicului, în cel mult două césuri după depărtarea mea nu ar mai rămâne din casa ta nici o urmă. Să ne despărțim înse ca buni prietini. În ceea ce ai spus tu, se cuprind multe lucruri cu minte, și intru adevăr nici nu s'ar prea cuveni, ca leul pustiei să se căsătorească cu o pisică!"

După vorbele acestea, pe cari bătrânul Arab le spuse cu multă maiestate, părăsi grav odaea, se sui pe catr și porni spre tabăra Beduinilor. Nu preste mult Jocerau, care îl petrecea cu ochii, îl vădu dispărând după o colină. Plin de grijă el intră în casă spre a se înțelege cu soția și fată-sa.

Blanca încă se întorsese în chilie lângă mamă-sa; ea și acuma era foarte iritată din pricina originalei pețiri a Beduinului.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vânzare:

Octoihul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu *Pentecostariul* costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipari frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, érá legat în piele tare fl. 3.80.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea II-a 60 cr., partea III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Posta Redacțiunii. On. D. P. Ch. în Densu. Dacă cetalați preoți o capătă *Lunia* și numai Du Marți sara, e lucru evident, că numai posta de acolo pôte fi de vină; după ce dela expedițiune plăcă toate exemplarele de-odată.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

(21) 1—8

Escriere de concurs.

La de nou înființata școlă comunală gr. cat. din Iancabida cu limba de propunere magiară-română în asemenea proporțiune, pentru postul de învățătorii se escrie concurs cu termenul de 1 August st. n. 1895, pe lângă emolumentele următoare:

1. 400 fl., ce se primesc în rate lunare anticipative.

2. Cuartir liber în edificiul școlii și grădina.

3. 20 fl. competență lignară anuală

4. 4 orgii de paie pentru încălzirea locuinței învățătoresci.

5. 5 fl. spese de cancelarie.

Pentru aceste învățătorii este obligat a instrua pe pruncii români gr. cat. în cântările bisericesci, Dumineca și în serbătorii a se presenta în biserică gr. cat. și a ține strană cu pruncii.

Afară de orele oficiose este îndatorat învățătorii a da mână de ajutorii cantorului, pentru care la înmormântări de omeni marva primi o remunerațiune de 1 fl., érá la înmormântări mică 50 cr.

Doritorii de a obține acest post sunt rugați a-și trimite cererile lor provădute cu: I. Absolutoriu preparandial. II. Testimoniu de cualificațiune. III. Carte de botez și IV. atestat despre purtarea morală și serviciul prestat până aci, cel mult până în 1 August, st. n. 1895 la subscrisul preot gr. cat. și director al școlii com. gr. cat. din *Jankahid*, cottul Torontal, p. u. *Nagy-Becskekerék*.

Petru Pop

preot gr. cat. și dir. școlii com.

Cu deosebătimă stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iaă asupra-mi gătirea de

iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericeloră, în ce privesce lucrul de măsură și de sculptoră, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea aceloră obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescă cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalmente de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele celă bunu, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tarifulă de zone dispărândă depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărită.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariă 1892

cu deosebătimă stimă

Carolă Müller,

auritoră și fabric. de recuis. bisericesci.

(7) 22—?